

بررسی اثر حکمرانی خوب بر کیفیت زیست محیطی در کشورهای در حال توسعه

مریم لشکری زاده^۱ محمد علی اشرفی^۲

چکیده

در سالیان اخیر، حکمرانی خوب تبدیل به موضوعی داغ در مدیریت بخش دولتی شده است و این به واسطه نقش مهمی است که حکمرانی در تعیین سلامت اجتماع ایفا می کند. از طرفی هم فرایند رشد و توسعه اقتصادی کشورها طی دهه های اخیر به گونه ای بوده که چالش های زیست محیطی به یکی از مهم ترین دغدغه های سیاست گذاران تبدیل شده است. بنابراین با توجه به منابع زیست محیطی، حکمرانی خوب یعنی شیوه ای که در آن، مدیریت تصمیم گیری ها به ترویج توسعه پایدار (که شامل حفاظت از محیط زیست است) بیانجامد. حال با توجه به اهمیت مسائل زیست محیطی، در این مطالعه تلاش شده است تا با استفاده از روش داده های پانلی، اثرات شاخص های حکمرانی خوب، تولید ناخالص ملی به عنوان شاخص رشد، رشد تکنولوژی و شاخص بهبود وضعیت تحصیلات، بر میزان انتشار یکی از مهم ترین آلاینده های هوا (CO_2) به عنوان شاخص کیفیت زیست محیطی در ۳۰ کشور منتخب در حال توسعه، از جمله ایران، طی دوره ۲۰۰۸-۱۹۹۶ آزمون گردد. برای دست یابی به نتایج بهتر و افزایش قدرت مقایسه در نتایج حاصل شده، آزمونی مشابه در مورد ۳۰ کشور عضو OECD نیز در دوره زمانی مشابه انجام گرفته است. نتایج حکایت از آن دارند که در هر دو گروه از کشورها علیرغم تاثیر مثبت رشد اقتصادی (افزایش تولید ناخالص ملی) بر میزان آلاینده CO_2 ، ارتقای سطح تکنولوژی در کاهش آلاینده دی اکسیدکربن در هر دو گروه کشورها موثر بوده در صورتیکه شاخص سطح سواد در کشورهای OECD در کاهش آلودگی مثبت و معنی دار ولی در کشورهای در حال توسعه منتخب، بدون معنا می باشد. در بررسی شش شاخص حکمرانی خوب شامل قدرت پاسخگویی، ثبات سیاسی، حاکمیت قانون، کیفیت مقررات، مبارزه با فساد و اثربخشی دولت، بر آلودگی هوا در دو گروه کشورهای مورد نظر، نتایج نشان می دهد که بهبود شاخص های حکمرانی شکاف بین مردم و دولت را در مورد مسائل زیست محیطی کاهش داده و اثر دو شاخص "قدرت پاسخگویی" و "حاکمیت قانون" در کم کردن شکاف و در نتیجه کاهش آلاینده های هوا از سایر شاخص های حکمرانی بیشتر است.

طبقه بندی JEL : C33,Q56

واژه های کلیدی: حکمرانی خوب، محیط زیست، آلودگی هوا، داده های تابلویی

۱- عضو هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه؛ lashkaryzadeh77@yahoo.com

۲- مدرس موسسه آموزش عالی شفق؛ maap1985@yahoo.com